

NOVINE

Politicsen, družsbeni i pizmeni liszt za vogrszke Slovence.

PRIHÁJA VSZÁKO NEDELO.

Cejna novine je :

Na cejlo leto 8 K
Na po leta 4 K
Eden drób 16 fillerov.

Vreditelsztvo :

Nadvrednik : **Pusztai József.**
Odgovorenvrednik : **Tkálec Vilmos.**
Dela nadpomocnik : **Kolossa József.**

Lasztnik i izdajetel
TKÁLECZ VILMOS
v Szoboti.

Tanácsna republika.

Tanácsna republika! Szovjet republika po ruszoszkom jeziki! Zvezda, stera nóvi szvejt nazvescsáva! Zvezda, zacsétek onoga szunca vu zsvilenyi cslovicsánszkoga národa, stero z cejla i z cejla preszvejtí ono vecs jezero lejt trpécsó, escse i zdaj bodócsó presztrasno kmico, v steroj je brat, nej vidivsi, próti szvojemi lasztivnómi brati sztano. V steroj je brat brata vmárjao, szesztra szesztro mantrála, ne poznajócsa nyó vu velkoj kmici. V steroj dúgoj nócsi sze je cejlo mórje pretocsilo bratovszke krvi, cejlo mórje krvávi szkúz, krvávoga znoja!

Radújte i veszélte sze z menov vszi, ka szmo sze vcsakali gorprihájanya vu *krvnoerdécsém zsári* leszketajócsé ete zvezde, stera nam nócs cslovecséga nárvéksega trplénya, zdaj zse z jüternov zorjov odgánya! Veszélte i radújte sze nyoj, kak zacsétki onoga *szvetloga* szunca, stero de szijalo ober nase decé, ober nasi vnükov, ober cejloga cslovecsánszkoga odvejtka i kmico neznanosztí, kak vretino nárvékse mantre cejloga cslovicsánsztva, z cejla razszvejtí! Radújte sze nyoj i veszélte sze, ár je zse vösztopíla z kmice!

Szkázala sze je pa eta erdecse miglajócsa zvezdá na szuncsenom zhódi, kak naturálszka pravica. Gor je prisla *nájobprvim vu velkom Ruszoszkom drzsányi*, ozsarila je nócs kmice tam i na ednók szo sze szpoznali bratovje, prvlé v kmici bodócsi. I na kólina szpádnovsi, po prszaj sze kucsécsi szo jávkali z szkuznimi ocsmi:

— Ka szmo csinili, ka je brat brata vmárjao, szesztra szesztro mantrála? Ka szmo vcsinili, ka je brat szvojega brata, z velkim trüdom gorposztávléno sztanyé razrúso; szesztra

szvoje szesztré, vu teskom deli vküpszprávléni imetek na níkoj djála? I nidti znali szmo nej, ea szmo szvoje lasztivne brate i szesztre szpravili v trplénye, nej szmo razmeli v nezgovornóy kmici nyihov glász! Pomágajmo nyim zdaj, pomágajmo eden drügómi z nárvéksov szilov, z cejlov mocsjöv; naj szí zvrácsimo rane, naj szí nazáj gorposztávimo porüseno sztanyé, nazájszprávimó vszakdanéznyo potrebócsó nasi bratov i szesztér! Ne jávkajmo dúzse, ne jócsimo sze vecs, ár szí z tejm níkaj ne pomoremo, nego *delajmo, delajmo*, ár nam je szamó tó ta jedina pomócs!

Prisla je zvezda z szuncsenoga zhoda túdi do nász, ober nase vogrszke domovine i na hitroma je véksa i véksa nasztánola, mocsnejse szvejtíla. Ino pri nasa szo sze túdi na ednok szpoznali brati i szesztre. Szpoznali szo szvoje blizsanye, ovárali szo túdi i szvoje dalesnye, ruszoszke brate i szesztre. I tozsili szo sze njim, i na pomocs je zváli. Szkóz nad zrák, prejk vszej oblákov, po *rádio telegrammi*. I odgovor szo dóbili od njih: — Ne jávkajte dúzse, ne jócsite szo vecs! Vrácsite rane eden drügómi, *i delajte*, i pripravljajte nóvi imetek na meszto zaprávlénoga! Zse vam na pomócs idemo. i dámo vam vsze, ka li mámo; ár szmo vasz zse túdi szpoznali nasi bratovje i szesztre!

Ide ino sla de dale zvezda po szvojoj nebeszkoj póti, vszigdár z lepsemi i zmozsnejsimi tráki, ár de zse zacsétek nóvoga szunca. I na hitroma jo na pamet vzemejo túdi i nasi bratovje i szesztre vu drügi krajinaj, zdaj escse vu kmici bodócsi. Ino kak szpoznajo szvoje szlovenszke, vogrszke, ruszoszke brate, na pomócs nam pridejo i oni. I prineszéjo nam z szebov vsze, ka li májo, szvojim bratom i szesztram;

kak i mi njim túdi vsze ponúdimó, ka li zmoremo, ár szo nasi bratovje i szesztre . . .

Zvezda pa, kak zacsétek nóvoga szunca, stero obszija vsze národe cslovicsánszkoga odvejtka, ki zse po vrejmeni právi bratovje, lasztivne szesztre posztánejo eden drügómi, *je znanoszt naturálni pravíc*, stero vszáki lehko szpozna, ki je li scsé. Stere níksa oblászt nemre nazájzadrzsati, kak i szunca nej; stero sze ne dájo vkaniti! I vö z etih je nasztanolo vcsenyé bolsevistov ali kommunistov, z naprejsztojécsóv Tanácsnov republikov, Szovjet republikov, kak zacsétek nóvoga szvejtá, vu zsvilenje vszej národov cslovicsánsztva.

S. B.

Ka moremo znati nájobprvim?

V nasoj Szovjet republiki prvo i nárvékso oblászt, stero je pred etim szamo eden cslovik, kráo, meo v rokaj: zdaj zse trijé tanácsje májo. *Delavcov tanács, Pávrov tanács i Szoldákov tanács*. Eti trijé tanácsje szo gorposztavili *Ravnitelni tanács*, v zdásnyem vrejmeni *Ravnitelni tanács revolucije*, ki nasz po pravici ravna. Ravnitelnoga tanácsa kotrige szo *Lüdsztva komisszárje*, po sztárom ministri zváni, kak Ravnitelnoga tanácsa pelavnik (prvlé miniszterelnök), *Lüdsztva komisszár zfvünesnyi poszlov* (prvlé külügyminiszter), *Lüdsztva komisszár znotresnyi poszlov* (po sztárom belügyminiszter), *Lüdsztva komisszár obcsinszkoga vcsenyá poszlov* (po sztárom közoktatásügyminiszter) i t. d.

Vszáka nasa, zdaj escse sztára vármegyija, sze túdi tak ravna, kak escse sztári nas ország. Meszto ednoga csloveka, főispána, ki je prvlé túdi szám meo v rokaj cejlo oblászt, zdaj zse trijé tanácsi májo ono, steri sze

tak imenüjejo kak orszácsi. Nego eti trije tanácsje do eti máo szamo ednoga Lüdsztva komisszára májo vözebránoga, ki vármegyöv ravna. Ete vármegyövszki Lüdsztva komisszár má pri nasz, na Szlovenszkoj krajini Nameszt-nika lüdsztva komisszarije, steri sze v Szoboti drzsi.

Kak v országi i v vármegyiji, tak szi tüdi i v vszáksem meszti more lüdsztvo gorposztaviti ete tri tanácsje, i gde ne ga szoldacsije, tam prviva dvá. Vu ménsi vesznica, gde doszta rokodelcov ali mesterszki lüdi tak i tak ne ga: je zadoszta Pávrov tanács. Ete tanács má v rokaj v denésnyem vrejmeni vszo oblászt vu vesznici, i nej vecs ritar i notárius, kak eden ali dvá csloveka, steriva ta od széga máo szamo to vöodlocseno pizsmeno i drügo delo oprávlala do tecsász, dokécs sze na to gledócs nóvo dokoncsanye ne vesini. Ete Pávrov tanács pa v róke polozsi szvojo oblászt od nyih odebrá-nomi veskomi ravnitelszti, *direktórium* zvánomi, ki do nász vu vszáksem nájménsem meszti ravnali.

* * *

Páver, to szmrdécsi páver! Zsalošten, ospotani sztális csloveka v sztárom vrejmeni! *Delavec*, te zamázani, razcotani delavec; tuzsen i szráma pun sztális csloveka v delavnica, po fabrikaj, v globocsini bánye. V sztárom csasz, vu vrejmeni kmice; i vszigtár nahujscseniva eden na drügoga, nadráscseniva eden próti drügomil!

Páver! Delavec! Dika i nájkéscse postenyé cslovecsánsztva, fundament vszej národov na etoj zemli, v tom nóvom szvejt, vu vrejmeni zorje; ino escse véksa dika i postenyé vu vrejmení cejle szvetloszti! Te eden priprávla krüh, z steroga vszi zsvémo, te drügi dela oblejko, skér, i vnógo drügo potrebócsó, brez steri sze krüh ne more pripraviti! Ino vszi szo bratovje i szesztre!

Ka szmo sze to vesakali?

S. B.

Gorzványo.

Politicsen Zavüpnik Szlovenszke krajine odrédi z etim, ka sze vu vszákój vézsi vu 48 vöraj more Tanacs pávrov gorposztaviti.

Sztanovnike gorzazovém, naj vküppridócsi vu vézsi szi 9 rédni in k etim 6 zvänrédni, kotrig zaberéjo, steri zebráni vesinijo Tanács pávrov. Rédni 9 kotrig Tanácsa pávrov szi 3

vöodebré za veski „direktorium“ steri oblászt vu vézsi v róke vzemejo.

Pri odebéranyi vasz gorzazavam na tó, ka naj sztároga mislenya kotrige ne do zebráne. Novo vrejme mámo, záto i nóve lüdi mejmo.

Od odebéranya sze naj dvá protokola (jegyzőkönyv) gorvzemeta, z steri eden sze naj kak najprvél k meni posle v Szobeto.

V Szoboti, 1919. ápril 2.

Füleki József
tájník

Tkálec Vilmos
namesztnik politicsnoga zavüpnoga szlovenszke okrogline.

Izjáva.

K narocsnikom „Novin.“

„Novine“ szmo od sztároga vreditelszva prek vzéli, ali narocsnino pa ne! Záto, ki i odszejmáo scsé meti „Novine“, on more na szledécsi nászlov. 8 kr na edno leto naprej plácsati:

Kolossa József,
Népbiztosság,
Muraszombat.

Od Klekl na pa lehko nazáj proszite narocsnino, ali nyim pa odpisite, na káksi cil jo náj obernéjo.

Szlednya vöra kapitalizmusa je vdánila!

Szocialisti szveta szo bojna napovedali onim bogatinom, ki szo doszejgamao vu robszti drzsali milione proletársztva. Zmagojcsa revolucija, kak eden veliki vihér sümi prek po vszej drzsávaj Európe. Nega pred nyov háttára, nepozna granicsne linije.

Escse vu one drzsave szlobodno pot má, stere zo nasz vu polpét letnom boji zse szkoro dolpotrle.

Vcseraj escse mócsno drevo, vütro pa zse pepél.

Vcsera nasz je escse terorizerati steo, dnesz ga pa zse szrditoszt lüdsztva troszi.

Onoga lüdsztva, stero je doszejganao velki uszpeh oszlepo proti vszem onim szvojim bratom, ki szo vejnoga zaplenisztva grozno trplénye trpeli.

Sztáro goszpodsztvo Kapitalistov i pörgarov sze zvelkim ropotam i prácsanyom podéra pod peszincami proletársztva.

Szmilüvanye je zbriszano.

„Indasnyi dobri csaszov“ za proletársztvo hüdobne osztanke, onicsiti trbej; eden novi szvet sze more sztvoiriti, vu sterom szamo zadóvolni lüdjé

bode zsvieli. To je nas cil, za to sze vojüjemo.

Vu etoj bojni vszi moremo glihui biti i kaknájbole vküpdzsati, ár vjedinoszti je mócs.

DOM I SZVEJT — GLASZI

Bolsevizmus sze zse kre nase krajine tüdi hole i bole razsirjáva. V Medjimurji, na Horvatskom, v Boszniji i Szerbiji sze nasi brati tüdi zse vküperszprávlajo; tak csinijo ti drügi brati nasi v Romaniji, na Cseszkom ino na Nemskom.

Vu Erdécsi sereg, za obrambo bolsevizmusa sze vszáki na tó prilicsen proletár vszáki dén gori vzeme, gde stécs sze lehko zglászi pri seregi. Plácsa je cejli sztrosek, gvant, na megszec 450 Korón i steri szo na granicaj, escse vszáki dén 10 K k coj dobijo.

Ravnitelni Tanács Revolucije je odrédo, náj vsze obszinszke ali veske sóle állam prejkvzeme.

Novo imé Komiszára lüdsztva. Ravnitelni Tanács Revolucije odrédi, náj sze imé, „komiszár lüdsztva“ preobrné kak „Politicsen zavüpnik.“

Z Budapesta nam telegraferajo. Nova právda sze rédi na odebéranye gledocs. Kapitaliszt, trgovci velki i oni ki nikaj ne delajo szamo z pejméz zsvijejo, nedo meli jus zabéranya.

Granice szo zaprete. Poleg odrédbe Rovnitelnoga Tanácsa szo vsze granice zaprete.

Oni, ki brezi pravice seséjo prek granice idti, sze pred szodbeni sztolec revolucije (Forradalmi törvénszék) posztávijo.

Szocialistov szpráviscse v Szoboti. Preminócséga m. 30 je velko szpráviscse bilo v Szoboti, na sterom je med vecsimi Ritscher, Tkálec, Tóth, Csernovits i Vezér Géza drzsao szrcé topécsi govor.

Jugoszlávi. Csüje sze, da szo jugoszlávi odiszli z Radgonye. Nameszto nyih szo csiszti hrvätje prisli.

Szlovenszke Krajine Ravnitelni Tanács Revolucije odrédi:

I. Vszáki tjeden dvakrat — pondelek i csetertek — je brezmeszni dén. V tej dnévaj sze neszmi meszo odávati ali jeszti.

II. Vszáki spio kart (dvajszti eden i. t. d.) sze osztro prepovedáva.

III. Vszáki je duzszen szvojo zemlo rédno obdelávati.

Té odrédbe nehogajocsi sze pred szodbeni sztolec revolucije posztávijo.